

Ingemar Persson

F. 1942

Verksamhetsperiod på Ringhals: 1971-2007 (anställd av Vattenfall sedan 1967)

Intervjuad: november 2012

”Är det syndigt att klyva atomer?”

Ingemar Persson föddes och växte upp på landsbygden i Blekinge. Hans far dog 1948 då Ingemar var sex år gammal, därefter levde han tillsammans med sin mamma, som han beskriver som underbar. Efter folkskolan och realexamen fortsatte Ingemar sin utbildning på sjöbefälsskolan i Malmö och avslutade med sjöingenjörsexamen 1963.

– Jag gick sedan till sjöss i två år på Johnssonlinjen, därefter tog jag anställning som maskinist på Serafimerlassarettet på Kungsholmen i Stockholm och stannade även där i två år, berättar Ingemar.

Ingemar ville utvecklas inom sitt yrke och sökte sig till kärnkraften. Den grundläggande ettåriga utbildningen i kärnkraftteknik påbörjades i Ågesta 1967. Ingemar inledde sin bana på Ringhals 1 som skiftingenjör i september 1971 och var Ringhals trogen fram till sin pension i februari 2007.

Informerade inför folkomröstningen

Ingemar hade ett stort engagemang i REOS (Riksförbundet Energi och Samhälle) som extern informatör inför folkomröstningen 1980:

– Vi som jobbade med drift av verksamheten visste ju vad det handlade om. Det var en stor fördel. Vi var inga representanter som åkte omkring i vita rockar, utan var vanliga människor som jobbade och vi såg ju rätt friska ut. Vi fick ett stort förtroende bland allmänheten som lätt insåg att vi var väldigt kunniga i sakfrågan till skillnad mot olika politiker som oftast var våra motståndare. En framgångsfaktor var att vi visste hur allt såg ut i verkligheten.

Ingemar - tidigt en drivande kraft i Ringhals miljöarbete

– Det finns många bra och roliga berättelser från den tiden vi var ute i bygderna och argumenterade för fortsatt drift.

Ett tillfälle Ingemar särskilt väl kommer ihåg var en fråga som ställdes vid ett möte på Smyrnakyrkan i Göteborg: ”Är det syndigt att klyva atomer?”

– Men det var ju liksom inte vårt bord att väga in några religiösa aspekter i driften av kärnkraftverk..., minns Ingemar.

Ganska ofta kom inbjudningar från politiska föreningar. Ett sådant tillfälle inträffade i Halmstad, först Socialdemokraterna och sedan Moderaterna samma dag. Båda lägren uppfattade Ingemar som politisk motståndare, ultramoderat respektive ultrasosse, trots att han hade exakt samma upplägg på sitt framförande.

– Inför folkomröstningen om kärnkraften besökte vice statsministern Ingvar Carlsson Ringhals. Jag kommer så väl ihåg en fikapaus dit bl.a. fackföreningsrepresentanterna var inbjudna, då Carlsson berättade att socialdemokraterna inom partiet hade beslutat att kärnkraftens framtid skulle avgöras i en folkomröstning.

Orsaken var att det förestående valet 1980 låg så nära i tiden att man inte mäktade med att ta med denna fråga i valrörelsen. Hade händelsen i Harrisburg inte inträffat så nära det kommande valet, hade det sannolikt inte blivit någon folkomröstning. Då hade man haft resurser att hantera kärnkraftsfrågan inom

partiet. Detta är alltså ingen andrahanduppgift, poängterar Ingemar.

Fackligt engagerad

Ingemar var starkt engagerad i fackföreningsrörelsen SALF/ Ledarna fram till i början av 1980-talet. Han hade ju väldigt mycket med kraftverkschefen Evert Eriksson att göra eftersom han var fackföreningsledare. Evert hade sin ”Everts hörna” där verkligt kontroversiella frågor diskuterades som inte skulle spridas vidare, vare sig då eller senare.

– Evert var en otrolig människa, säger Ingemar. Han var som en far för oss. På något sätt tog han sig tid att lyssna på alla. Han hade väldigt bra kontakt ut i organisationen. Hur detta gick till vet jag inte men han var alltid mycket välinformerad. Han hade kunskap om allt och alla.

– Jag lärde mig efterhand Everts kroppsspråk. Jag kommer särskilt ihåg att när Evert under en förhandling tyckte att ”nu går det för långt”, bytte sittställning – han bytte från den ena skinkan till den andra. Det var en tydlig signal att inte driva frågan längre utan istället gå över till något annat.

Ingemar lade ner mycket arbete på hur arbetstiden i skiftschemat skulle läggas ut.

– Detta var en av knäckfrågorna: ingenstans inom Vattenfall fanns sju skiftlag. Från början var det sex skiftlag men detta räckte inte eftersom de få dagtidsdagarna i schemat inte räckte till för dels utbildning och dels semester. Det fanns ju ingen annanstans som man hade krav på lika bemanning vare sig det var juninatt eller om det var julafton. Vattenfall hade mycket svårt att inse att det måste vara lika mycket folk, oavsett väder och vind, tid på dygnet, årstid osv. För att få ihop bemanningen gick man upp till sju skiftlag. Det blev ju ganska bra, nu när man ser det så här nästan fyrtio år senare, konstaterar Ingemar.

Ingen brist på utmaningar

En annan sak som gav omfattande diskussioner var vid vilken tid de dagtidsarbetande skulle börja på mornarna. Alltefter- som byggnationen gick mot sitt slut, flyttade byggnadsarbetarna över till driftsidan. Driftledningen var vana vid att börja kl. 08:30 på morgonen men nu ställdes krav på att börja redan kl. 07:00. Att börja så tidigt var till en början otänkbart för ledningen. Men Evert, alltid lojal med sina medarbetare, jämkade samman personalgrupperna. Resultatet blev att alla började sin arbetsdag kl 07:30. På den tiden fanns ingen flexitid.

– Arbetet på Ringhals har varit spännande och mycket utvecklande. Det har varit utmanande. Budskapet från chefsnivåerna har varierat, ibland har organisationen haft karaktären av

förvaltning och ibland av utveckling. De olika perioderna har ju inte varit så långvariga, ett år eller två, sedan har man satt sprätt på en miljard eller två.

Ingemar tycker inte det var någon större skillnad när Vattenfall gjordes om till ett aktiebolag. Det fanns inget i detta sammanhang som satte stopp för tankar eller visioner. Det som blev väldigt tydligt var att det ställdes hårdare krav på verksamhetsplaner och uppföljningar.

På frågan om hur Ingemar trivdes på Ringhals blir svaret att ”då man blev förbannad sökte man nytt jobb – inom Ringhals”. Han sökte med tiden flera dagtidsjobb men hade känslan att de jobben var vikta för personer som redan gick dagtid. På direkt fråga till underhållschefen erbjöds emellertid Ingemar ett flertal olika arbetsuppgifter. Ledningen sa sig inte uppfattat att Ingemar menade allvar med sina ansökningar.

Ansvarig för sanering & miljöarbete

Ingemar accepterade ett erbjudande om att ta ansvaret för dekontamineringen på Ringhals. Senare utökades Ingemars ansvar till att även innefatta aktivt avfall, övrigt avfall, sanering på blocken, dosimetrin, mätinstrument för aktivitet och radioaktiv omgivningskontroll samt arbetsledning av ett 25-tal städerskor som tidigare sorterat in under den administrativa chefen.

– Det var många fina ortsbor i den gruppen som det var roligt och givande att jobba tillsammans med. Dessutom ingick ett 40-tal entreprenörer inom olika yrkesområden.

På denna position stannade Ingemar en bit in på 90-talet. Han fick ta ansvar för miljöutredningar av olika slag och auditera leverantörernas miljöarbete, bland annat auditerades Preem i Stockholm som skulle leverera smörjolja och dieselolja till Ringhals. Ingemar ansvarade även för miljörevisionerna på Ringhals, både inre och yttre miljö.

”Blev man förbannad sökte man nytt jobb – inom Ringhals”

Ingemar ansvarade för uppförandet av Ringhals miljöstation för att ta vara på allt icke aktivt avfall, allt ifrån spillolja till batterier och lysrör. Förbrukningen av exempelvis lysrör låg på cirka 10 000 per år och i varje lysrör finns ungefär 10 mg kvicksilver. Ringhals var bland de första som skickade tillbaka lysrören till Lumalampan i Karlskrona, för där fanns en återvinningsstation för denna avfallstyp.

– Det viktigaste för mig har varit utvecklingen inom miljöområdet och insikten i att inte slänga allting utan ta tillvara på saker, sortera och återanvända, allt från att skicka järnskrot till Stena eller till Studsvik. Det har jag varit väldigt noggrann med. Avfallsfrågor och återanvändning istället för att stoppa undan i berget någonstans har varit centralt för mig, och det har krävt mycket jobb.

Efter några år flyttade Ingemar över till kvalitetsavdelningen för att påbörja en långsam nedtrappning av sitt arbetsliv.

Det nya arbetet hade, till skillnad från tidigare, karaktären av enskilda uppdrag.

Stannar i Varberg

Ingemar gifte sig 22 år gammal och fick med sin hustru två pojkar. Hans hustru, även hon ringhalsanställd under en tioårsperiod, dog år 2002. Ingemar är idag sambo/särbo med en ny kvinna. Han har inga planer på att flytta från Varberg.

– Det var väldigt naturligt att flytta till Varberg och västkusten. Vi hade inte tänkt att stanna i Varberg resten av livet utan trodde väl snarare att tiden på Ringhals skulle vara i ungefär fem år. Arbetet krävde sin man och det fanns inte så mycket tid över att bygga upp en omfattande bekantskapskrets. De vänner som man knöt till sig var sådana som jobbade på Ringhals. Sedan är det några stycken som bor runt omkring här som är varbergare från början.

Barnen var fyra och sex år när familjen flyttade till Varberg. Sönerna har nu växt upp och en har flyttat till Bergen i Norge där han jobbar som sjuksköterska och den andre till Stockholm och har byggt upp ett IT-företag.

Ingemar gick i pension 2007. Han tycker att han har gjort så mycket på Ringhals och för Ringhals så nu räcker det. Han läser mycket, följer med i nyhetsflödet och olika debatter. Han är väl informerad om var som händer i världen och följer kärnkraftsutvecklingen i Sverige. Verksamheten på Ringhals har han stort förtroende för och låter andra sköta detta.

– Jag gör ibland besök på Ringhals men aldrig innanför staketet. I början av 70-talet var kraftverkschefens intentioner att alla skulle kunna komma in för att se att här är inget som är farligt. Nu har man byggt en mur runt alltihop.

–Vi får ju hoppas att vi slipper beväpnade vakter eller elstängsel i framtiden, säger han.

Ingemar reser mycket och åker utomlands två, tre gånger om

året. Det började familjen redan med på 90-talet. Nästa resa går till Spanien nästa vår och han kommer då att vara iväg en månad.

– Det finns inte en enda morgon jag vaknar och undrar vad jag ska göra idag eller vad jag ska göra för att få tiden att gå.

Foto: Annika Örnberg

”Det viktigaste för mig har varit utvecklingen inom miljöområdet och insikten i att inte slänga allting utan ta tillvara på saker, sortera och återanvända, allt från att skicka järnskrot till Stena eller till Studsvik.

Det har jag varit väldigt noggrann med. Avfallsfrågor och återanvändning istället för att stoppa undan i berget någonstans har varit centralt för mig, och det har krävt mycket jobb.”

Ingemar Persson